

FİŞEK ENSTİTÜSÜ BİLİM VE EYLEM MERKEZİ VAKFI

FİŞEK ENSTİTÜSÜ
BİLGİ NOTU NO:

02

İŞÇİ SENDİKALARI VE SENDİKALARIN ÜYE SAYILARI BİLGİ NOTU

HAZIRLAYAN: EMİRALİ KARADOĞAN

2024 OCAK İŞÇİ SENDİKA İSTATİSTİKLERİNİN DİLİ

FİŞEK ENSTİTÜSÜ
ANKARA
Şubat, 2024

Fişek Enstitüsü Çalışan Çocuklar
Bilim ve Eylem Merkezi Vakfı

Bu çalışma, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu gereğince yayınladığı işkollarındaki işçi sayıları ve sendikaların üye sayılarına ilişkin tebliğdeki verilerden hareketle oluşturulmuştur. Bilgi Notu, Vakfımız gönüllüsü Dr. Emirali Karadoğın tarafından hazırlanmıştır.

Karadoğın, Emirali (2024) "2024 Ocak İşçi Sendika İstatistiklerinin Dili", **Fişek Enstitüsü İşçi Sendikaları ve Sendikaların Üye Sayıları Bilgi Notu**, No:2, Ankara.

**FİŞEK ENSTİTÜSÜ ÇALIŞAN ÇOCUKLAR BİLİM VE
EYLEM MERKEZİ VAKFI**

Telefon: 0 312 429 78 11

Adres: Selanik Cad. 52/4 Kızılay - Ankara

web: www.fisek.org.tr

e-posta: bilgi@fisek.org.tr

2024 OCAK İŞÇİ SENDİKA İSTATİSTİKLERİNİN DİLİ

Ocak ayı içerisinde Türkiye’de okullar 15 tatile girdi ve öğrenciler güz sömestri boyunca faaliyetlerinin değerlendirildiği karnelerini aldılar. Sevinen de oldu üzülen de. Ocak ayı tam olmasa da benzer şekilde sendikalar bakımından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca ‘Sendikal Karne’lerin dağıtıldığı bir ayı temsil ediyor diyebiliriz. Temmuz 2023 sendika üye istatistiklerinden bu yana özellikle örgütlenme faaliyetlerine ilişkin karne verilerini paylaşmış oldu. Tabii sınıfı geçmek için yüzde 1 gibi bir işkolu barajına ihtiyaçları var. Bu notu tutturan ve üzerine çıkan sendikalar, 6 aylığına toplu iş sözleşmesi yapabilme hakkına kavuşmuş oluyor.

ÇSGB, 30 Ocak 2024 gecesi sendikaların ‘karne’ verilerini istatistik halinde açıkladı. İlgili istatistiğe göre Türkiye’de 30 Ocak 2024 itibarıyla 20 farklı işkolunda 232 sendika faaliyetini sürdürüyor. Aynı istatistiklerde sendikalara üye olabilecek yani 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununa göre sendika üyesi olabilecek işçi sayısı da 16 milyon 395 bin 275 olarak açıklanmış¹. Bu işçilerin de sadece 2 milyon 495 bin 423’ü yani sadece yüzde 15,22’si herhangi bir sendikaya üye. Bir yandan örgütlülüğün kamu ağırlığı diğer yandan sendika üyesi olmasına karşın daha örgütlenme süreci tamamlanmamış ya da tamamlanmış ancak işverenin itiraz etmiş olduğu işyerinde çalışanlar ile işinden ayrılmış/atılmışların pasif üyeliklerinin de bu sayının içerisinde yer aldığını hatırlatmak gerek. **Pasif üyeliklerin neredeyse her sendika açısından yüzde 10’ları bulduğunu söyleyebiliriz.** Dolayısıyla bu sayı ve oranın toplu iş sözleşmesi kapsamındaki işçileri temsil etmiyor. Toplu iş sözleşmesi kapsamının çok daha düşük bir düzeyde, yaklaşık yüzde 7-8 civarında olduğu tahmin ediliyor. Şimdi sendikal karne notlarında neler var gelin birlikte göz atalım.

20 farklı işkolunda toplam 232 sendika kurulu

Daha önce de ifade edildiği gibi 20 farklı işkolunda toplam 232 sendika kurulu bulunuyor. Bir önceki 2023 Ocak istatistiklerinde bu sayı 227 idi. Tablo 1’de de görüldüğü gibi 29 sendika ile en fazla sendika 10 No’lu Ticaret Büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar İşkolunda kurulu bulunuyor. Diğer yandan bu iş kolunun 4 milyon 222 bin 728 işçi ile en fazla çalışanı kapsadığını da özellikle belirtmek gerek. Dolayısıyla bu iş kolunda kurulu olan bir sendikanın bir işyerinde toplu iş sözleşme yapabilmesi için ihtiyaç duyduğu yüzde 1’lik işkolu barajı için en az 42 bin 227 işçiyi sendikaya üye yapması gerekiyor. Daha önceki istatistiklerde de ifade etmiş olduğumuzu tekrar edelim: Bu verilerden de açıkça görüldüğü gibi işkolu barajı sendikal örgütlenmenin önündeki en büyük engeldir. Dolayısıyla bu durum aynı zamanda sendikal hak ve özgürlüklerin kullanımını da zımını olarak neredeyse imkansız kılmaktadır.

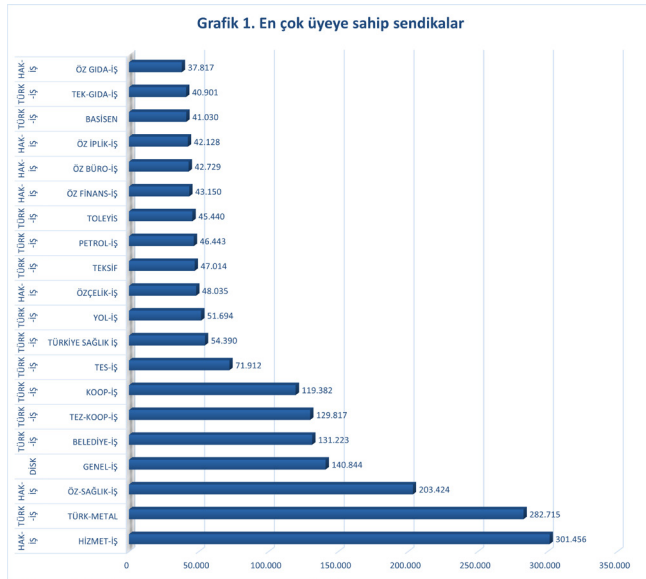
İşkolu	Sendika sayısı
01 Avcılık ve Balıkçılık	7
02 GIDA SANAYİİ	7
03 MADENCİLİK VE TAŞ OCAKLARI	7
04 PETROL KİMYA, LASTİK, PLASTİK VE İLAÇ	5
05- DOKUMA, HAZIR GİYİM VE DERİ	18
06 AĞAÇ VE KAĞIT	8
07-İLETİŞİM	7
08 - BASIN YAYIN VE GAZETECİLİK	6
09- BANKA, FİNANS VE SİGORTA	7
10- TİCARET, BÜRO, EĞİTİM VE GÜZEL SANATLAR	29
11 - ÇİMENTO, TOPRAK VE CAM	7
12- METAL	9
13 - İNŞAAT	12
14 - ENERJİ	7
15- TAŞIMACILIK	15
16 - GEMİ YAPIMI VE DENİZ TAŞIMACILIĞI, ARDİYE VE ANT-REPOCULUK	6
17 - SAĞLIK VE SOSYAL HİZMETLER	18
18 - KONAKLAMA VE EĞLENCE	18
19 - SAVUNMA VE GÜVENLİK	18
20 - GENEL İŞLER	21
TOPLAM	232

¹ 2023 OCAK istatistiklerine göre bu sayı 16 milyon 411 bin 359’du. Diğer bir ifade ile bir önceki istatistiklere göre 16 bin 84 işçi azalmış görünüyor.

İşkolunda en çok sendika kurulu olan diğer işkolları ise 21 sendika ile 20 No'lu Genel İşler, 18'er sendika ile 5 No'lu Dokuma, hazır giyim ve deri, 17 No'lu Sağlık ve sosyal hizmetler, 18 No'lu Konaklama ve eğlence ile 19 No'lu Savunma ve güvenlik işkolları olduğu görülüyor. Diğer yandan en az sendikanın faaliyette olduğu işkolu ise 5 sendika ile 4 No'lu Petro kimya, lastik, plastik ve ilaç işkolu.

En çok üyeye sahip ilk beş sendikanın üçü 20'nolu Genel Hizmetler İşkolunda yer alıyor: *Belediyelerdeki sendikal örgütlenme dinamiğinin seçimlerin neticesine kökten bağlı*

Grafik 1'de en çok üyeye sahip 20 sendika verilmiştir. Burada dikkati çeken ise en çok üyeye sahip sendikalar arasında yer alan, Hizmet-İş, Genel-İş ve Belediye-İş'in aynı iş kolunda, yani 20 No'lu Genel hizmetler işkolunda yer alıyor olması. Genel hizmetlerde faaliyette olan bu sendikaların daha çok belediyelerde ve bağlı şirketlerinde örgütlü oldukları ve dolayısıyla sendikal örgütlülüklerinin, sendikal faaliyetlerinden çok ilgili belediyenin siyasi parti kimliğine bağlı olarak belirlenmekte olduğu söylemek mümkün. Bu da bize, Türkiye'de belediyelerdeki sendikal örgütlenme dinamiğinin siyasal seçimlerin neticesine kökten bağlı olduğunu gösterir niteliktedir. Buradan önümüzdeki 2024 Mart yerel seçimleri sonucuna bağlı olarak 20 No'lu işkolunda kurulu ve belediyelerde örgütlü olan sendikaların üye sayılarında keskin düşüş ve yükselişlerin bir anda görülebileceğini de öngörebiliriz. Bu öngörümüzün gerçeklik durumunu Temmuz 2024 istatistiklerinde beraber görmüş olacağız.

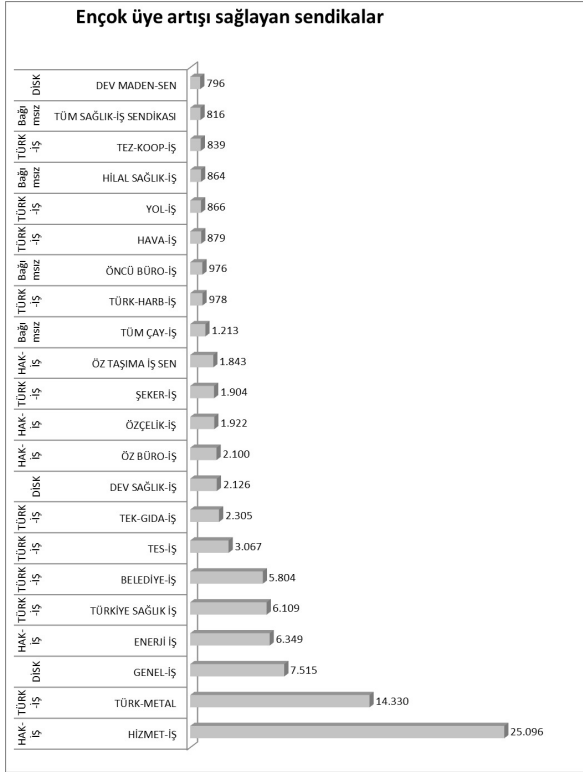
Metal işkolunda kurulu bulunan sendikalar dışında en çok üyeye sahip ilk 10 sendikanın üye profilinin daha çok kamu sektörü yoğunluklu olduğunu söylemek mümkün. Özellikle 2017'den buyana taşeron işçiler olarak adlandırılan kamu alt işverenliğinden kadroya geçirilen yaklaşık 900 bin işçinin etkisini buralarda görüyoruz. Bu işçilerin yarısının belediyelerde çalışanlar olduğu biliniyor. Bu da bize genel işlerdeki sendikaların neden bu kadar üyeye sahip olduğunu açıklıyor. Öz Sağlık-İş Sendikasının da benzer bir kamu siyasi işbirliği ile "balon büyüme" ya da "hormonlu büyüme" ifade edilebilecek şekilde büyütüldüğünü daha önceki bilgi notunda paylaşmıştık.

En çok üye artışı sağlayan sendikalar kamu ağırlıklı

En çok üye artışı sağlayan sendikalar Grafik 2'de görülüyor. Dikkate ederseniz kamu işyerlerinde örgütlü sendikalar daha çok üye artışı sağlamış görünüyor. Özellikle yine belediyelerde örgütlenen sendikaların en çok üye kaydeden sendikalar arasında başı çektiğini görüyoruz. Hizmet-İş başta olmak üzere Hak-İş ve bağlı sendikalarının mevcut siyasi iktidarla yakın ilişki içerisinde olduğu ve birçok belediye ve kamu işyerlerinde memur statüsündeki çalışan ve bürokratin çalışanları Hak-İş'in sendikalarına yönlendirdiğini bu satırların yazarı tarafından da deneyimlenmişti. Burada elbette Türk Metal sendikasını ayırmak gerekiyor. Daha çok özel sektörde örgütlendiklerini söyleyebiliriz.

Burada en çok üye artışı sağlayanlar arasında yer alan Öz Büro-İş'e özel değinmek gerekiyor. Öz Büro-İş bu dönem üye sayısını 2100 kişi arttırmış görünüyor. Öz Büro-İş, aynı işkolunda yer alan Tez-Koop-İş'in Migros başta olmak üzere örgütlü olduğu işyerlerinde işçilere "Güçlü kart" adında içerisinde 1000 (Bin) TL yüklü olan kartlar dağıtarak üyelikler yaptı. Diğer bir ifade ile üyelik satın aldı. Yeni bir örgütlenme değil, mevcut örgütlü bir yapı içerisinde kopmalar sağlayarak üyelikler kaydedilmiş oldu. Birçok işçinin "paramı alır, yeniden eski sendikaya geçirim" biçimindeki söylemleri de incelenmesi gereken bir başka boyutu örgütlemenin. Sendika açısından barajı geçmek adına sonuç alıcı bir hamle olarak görülse de, sendikal hareket ve işçi sınıfı açısından yüz kızartıcı bir eylem niteliğinde. Benzer bir örgütlenme stratejisini yine Hak-İş'e bağlı Medya-İş Sendikasının yürüttüğü tespit edildi. Türk-İş'e bağlı Basın-İş Sendikasının örgütlü olduğu Darphane işletmesinde çalışan kamu işçilerine özel sağlık sigortası vaderek üyelikler yaptığı biliniyor. İşçi sendikalarının parasız kamusal sağlık hizmetlerini

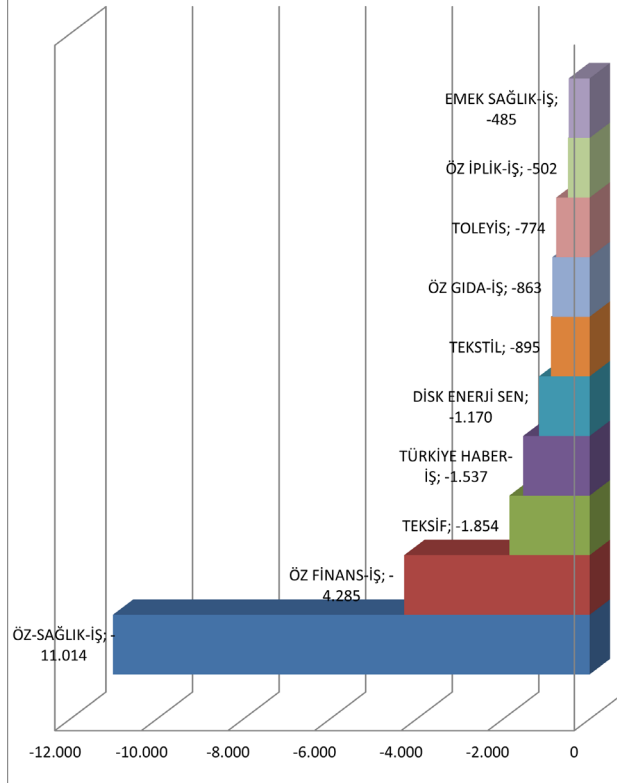
savunması beklenirken, özel sağlık hizmetlerini öne çıkaran bu tutumu anlamak mümkün değil. İşçilerin sendikal aidiyetlerini sorgulatan bu tür bir davranış, aynı zamanda işçi sınıfının yeni tutum ve davranışının psikolojik ve sosyolojik boyutta derin bir analizini zorunlu kılıyor.

En çok üye kaybı yaşayan sendikalarda kayyum etkisi

Sağlık sektörü özellikle belediyelerle birlikte en çok taşeron kamu işçisini barındıran sektör olarak dikkati çekiyordu. Bu durum taşeron işçilerin kamuya geçirilmesi ile sendikalardaki etkisine daha önceki notumuzda da değinmiştik. Sağlık sektöründeki kamu işyerlerindeki örgütlenme özellikle Hak-İş'e bağlı Öz Sağlık-İş ile Türk-İş'e bağlı Türk Sağlık-Sen arasında amansız bir mücadeleye dönüşmüş görünüyor. Her iki sendika da sağlık çalışanlarını üye kaydetmek adına farklı ve bir o kadar da etik olmayan yöntem ve söylemlerle üye yapmaya çalışmıştı. Bu süreçte Öz-Sağlık-İş'in Genel Kurul seçimlerindeki hukuka aykırı tutumu, sendikaya kayyum atanmasına neden olmuştu. Kuşkusuz bu durum birçok işyerinde sendikaya olan güveni de zedelemiş olabilir diye düşünüyoruz. Grafik 1'de Türkiye Sağlık-İş'in üye sayısını 6 binin üzerinde arttırmış olması bizi doğrular niteliktedir.

Grafik 3. En çok üye kaybı yaşayan sendikalar

Diğer yandan en çok üye yapanlar listesinde dikkati çeken diğer bir veri, barajın üstünde olan tekstil işkolundaki sendikaların tamamının da üye kaybı yaşamış olması. Özellikle Gaziantep ve Şanlıurfa'daki Özak tekstil vb. işyerlerinde mevcut sendikalara tepkinin bu üye kayıplarında etkili olduğunu söylemek mümkün. Diğer bir ifade ile tekstil işkolundaki işçiler kendileri için mücadele etmediğini düşündüğü sendikalara derhal cezayı kesmiş görünüyor.

Üye kayıplarının bir kısmının EYT düzenlemesinden faydalanan işçilerin oluşturduğunu da belirtmekte fayda var.

Yüzde 1 barajını 61 sendika geçti

Türk-İş'in 32, Hak-İş'in 17, DiSK'in 7 sendikası, Ülkem-İş'in 1 ve bağımsız 4 sendika olmak üzere toplam 61 sendika 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun dayattığı yüzde 1 işkolu barajını geçmiş görünüyor. Geçen dönem barajın altına olan Hak-İş'e bağlı Öz Büro-İş ve DiSK'e bağlı Dev Maden-Sen bu dönem yüzde 1'lik işkolu barajını aşarak TİS imzalayabilme yetkinliğine kavuşmuş oldu.

Tablo 2. 2024 Ocak Sendika üye istatistiklerine göre işkolu barajını (%1) geçen sendikalar

Ocak 2024 İşkolunda çalışan işçi sayısı	İşkolu ve Sendikalar	2024 OCAK (%)	Ocak 2024 İşkolunda çalışan işçi sayısı	İşkolu ve Sendikalar	2024 OCAK (%)
171.913	01 Avcılık ve Balıkçılık	23,93	195.793	11 - ÇİMENTO, TOPRAK VE CAM	20,86
TÜRK-İŞ	T.ORMAN İŞ	1,31	TÜRK-İŞ	T.ÇİMSE-İŞ	14,29
TÜRK-İŞ	TARIM-İŞ	7,19	TÜRK-İŞ	KRİSTAL-İŞ	4,49
HAK-İŞ	ÖZ ORMAN-İŞ	15,43	HAK-İŞ	ÖZ TOPRAK-İŞ	2,08
711.299	02 GIDA SANAYİİ	13,05	1.976.475	12 - METAL	18,65
TÜRK-İŞ	ŞEKER-İŞ	1,97	TÜRK-İŞ	TÜRK-METAL	14,31
HAK-İŞ	ÖZ GIDA-İŞ	5,32	HAK-İŞ	ÖZÇELİK-İŞ	2,44
TÜRK-İŞ	TEK-GIDA-İŞ	5,76	DİSK	BİRLEŞİK METAL-İŞ	1,90
208.480	03 MADENCİLİK VE TAŞ OCAKLARI	20,71	1.670.363	13 - İNŞAAT	3,10
TÜRK-İŞ	TÜRK MADEN-İŞ	14,27	TÜRK-İŞ	YOL-İŞ	3,10
TÜRK-İŞ	GENEL MADEN-İŞ	3,89	265.579	14 - ENERJİ	33,79
DİSK	DEV MADEN-SEN	1,01	TÜRK-İŞ	TES-İŞ	27,08
HAK-İŞ	ÖZ MADEN-İŞ	1,54	DİSK	DİSK ENERJİ SEN	1,34
608.858	04 PETROL KİMYA, LASTİK, PLASTİK VE İLAÇ	10,61	HAK-İŞ	ENERJİ İŞ	5,37
TÜRK-İŞ	PETROL-İŞ	7,63	1.000.232	15- TAŞIMACILIK	10,08
DİSK	LASTİK-İŞ	2,98	TÜRK-İŞ	DEMİRYOL-İŞ	3,13
1.225.669	05- DOKUMA, HAZIR GIYIM VE DERİ	8,29	TÜRK-İŞ	HAVA-İŞ	2,72
HAK-İŞ	ÖZ İPLİK-İŞ	3,44	TÜRK-İŞ	TÜMTİS	1,52
TÜRK-İŞ	TEKSİF	3,84	DİSK	NAKLİYAT-İŞ	1,12
DİSK	TEKSTİL	1,01	HAK-İŞ	ÖZ TAŞIMA İŞ SEN	1,59
288.997	06 AĞAÇ VE KAĞIT	8,39	244.835	16 - GEMİ YAPIMI VE DENİZ TAŞIMACILIĞI, ARDIYE VE ANTREPOCULUK	7,89
TÜRK-İŞ	AĞAÇ-İŞ	1,99	HAK-İŞ	LİMAN-İŞ	2,40
TÜRK-İŞ	SELÜLOZ-İŞ	1,96	TÜRK-İŞ	TÜRKİYE DOK-GEMİ-İŞ	2,48
HAK-İŞ	ÖZ AĞAÇ-İŞ	4,44	TÜRK-İŞ	TÜRK-DENİZ-İŞ	3,01
200.849	07-İLETİŞİM	14,18	710.647	17 - SAĞLIK VE SOSYAL HİZMETLER	36,29
TÜRK-İŞ	TÜRKİYE HABER-İŞ	5,37	TÜRK-İŞ	TÜRKİYE SAĞLIK İŞ	7,66
HAK-İŞ	ÖZ İLETİŞİM İŞ	3,72	HAK-İŞ	ÖZ-SAĞLIK-İŞ	28,63
ÜLKEM-İŞ	ÖZ HABER İŞ	1,19	1.089.231	18 - KONAKLAMA VE EĞLENCE	4,18
PTT-SEN	PTT-SEN	1,28	TÜRK-İŞ	TOLEYİS	4,18
POSTA-İŞ	POSTA-İŞ	2,62	239.332	19 - SAVUNMA VE GÜVENLİK	31,85
96.675	08 - BASIN YAYIN VE GAZETECİLİK	11,71	TÜRK-İŞ	TÜRK-HARB-İŞ	11,34
TÜRK-İŞ	BASIN-İŞ	2,72	TÜRK-İŞ	GÜVENLİK-İŞ	9,14
TÜRK-İŞ	TGS	2,16	HAK-İŞ	ÖZ GÜVEN-SEN	9,77
HAK-İŞ	MEDYA-İŞ	6,83	GÜVENLİK-KORUMA İŞ	1,60	
325.320	09- BANKA, FİNANS VE SİGORTA	32,60	942.000	20 - GENEL İŞLER	60,91
TÜRK-İŞ	BASS	5,28	TÜRK-İŞ	BELEDİYE-İŞ	13,94
BANKSİS	BANKSİS	1,43	HAK-İŞ	HİZMET-İŞ	32,01
TÜRK-İŞ	BASİSEN	12,62	DİSK	GENEL-İŞ	14,96
HAK-İŞ	ÖZ FİNANS-İŞ	13,27	16.395.275	TOPLAM	
4.222.728	10- TİCARET, BÜRO, EĞTİM VE GÜZEL SANATLAR	6,93			
TÜRK-İŞ	KOOP-İŞ	2,83			
TÜRK-İŞ	TEZ-KOOP-İŞ	3,08			
HAK-İŞ	ÖZ BÜRO-İŞ	1,02			

Tablo 2’de barajı geçen sendikalar ve bağlı oldukları konfederasyonlarla birlikte işkollarındaki üye yüzdeleri oranları verilmiştir. Açık bir şekilde birçok işkolunda çalışanların temsil edilmediği görülüyor. 232 sendikadan sadece 61’i barajı geçmiş, diğer bir ifade ile 171 sendika üyesi işkolu barajı nedeniyle toplu iş sözleşmesi kapsamından faydalanamıyor.

Toplam sendika üyesi 2 milyon 495 bin 423 kişi olmasına karşın, barajı geçemeyen 171 sendikaya üye 67 bin 497 işçi toplu iş sözleşmesi şemsiyesinin dışında kalmıştır. Diğer yandan TİS kapsamındaki işçilerin büyük bir çoğunluğunun kamu işyerlerinde çalıştığını göz önüne aldığımızda özel sektör çalışanları arasında sendika ve TİS kapsamının çok sınırlı olduğunu söyleyebiliriz.

İşkolu düzeyinde baktığımızda en çok temsiliyetin yüzde 60,91 oranla 20 No’lu Genel İşler işkolunda olduğu görülüyor. Daha önce belirtmiş olduğumuz gibi bu işkolundaki işyerlerin neredeyse tamamına yakını kamu işyerleri arasındaki belediye ve bağlı şirketlerinden oluşuyor. Dolayısıyla en azından sendikalaşmadan kaynaklı sendikal hak ihlallerinin daha sınırlı olduğu bir işkolunda örgütlenmek daha ulaşılabilir niteliktedir. En çok temsiliyetin olduğu bir diğer iş kolu da yüzde 36,29 ile Sağlık ve sosyal hizmetler işkolu. Bu işkolunda barajı geçen iki sendika da genel işler gibi kamu işyerlerinde örgütlü.

4 milyon 222 bin 728 çalışan ile en çok işçinin çalıştığı, kurulu ulunan 29 sendikası ile en çok sendikaya sahip 10 No’lu İş Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar işkolunda ise sadece 3 sendikanın barajı geçmiş olması ve bunların toplam temsiliyet oranının yüzde 6,93 düzeyinde gerçekleşmiş olması, sendika sayısına oranla temsiliyet oranı çarpıcıdır.

Yol-İş ve TOLEYİS de kendi işkollarında barajı geçmiş olan tek sendika konumundalar. Bu da çalışanları belli sendikalara zorunlu kılıyor; sendikal örgütlenme özgürlüğüne aykırı bir ortamın işçiye dayatılması gibi bir durum ortaya çıkarıyor. Diğer yandan yüzde 1 barajını geçmiş 5 farklı sendikanın yer aldığı 7 No’lu İletişim işkolu ile 15 No’lu Taşımacılık işkolu işçilere farklı sendika tercihi sunuyor.

Sonuç ve değerlendirme

2024 Ocak işkolu sendika üye istatistiklerinin bize söylediği en temel şey, Türkiye’de işçiler sendikasız. Diğer bir ifade ile her ne kadar T.C Anayasasında sendika ve örgütlenme özgürlüğü güvence altına alınmış olsa da bunun fiiliyatta özellikle özel sektör iş yerlerinde karşılığının olmadığını söylüyor. En çok

üyeye sahip sendikaların ya hükümet destekli ya işveren ya da kamu ağırlıklı olduğunu söylüyor.

Sendikasız olmanın Fransa’nın aksine bir tercih meselesi olmadığı, Türkiye’de yaklaşık yüzde 85 sendikasızlık devletin, işverenlerin, sendikaların ve işçilerin ortak tutumlarının bir sonucu. Diğer yandan bu oranların gerçeği tam yansıtmadığını da belirtmek isteriz.

Birçok işkolunda görüldüğü gibi pozitif sendika özgürlüğünün yanında negatif sendika özgürlüğünden söz etmek mümkün değil. 1 milyonun üzerinde işçiyi barındıran işkolunda barajı geçen sadece bir ya da iki sendikanın faaliyette olması sendika özgürlüğünün varlığının aksine, yok olduğunun göstergesi.

6356 Sayılı STİS Kanununun dayattığı sendika özgürlüğüne dair yüzde 1’lik işkolu barajı, işçi sınıfının örgütlerini hayatta kalabilmek adına, kapitalist rekabet koşullarının sermayeye dayattığı “karşdakini yok et” stratejisini sahiplenmeye itmiş durumda. Sendikalar varlık ve ortaya çıkış, diğer bir ifade ile ontolojik amaç ve ilkelerini artık unutmuş durumda görünüyor. Sendikal hareketin yeni paradigması onlara kapitalist üretim ilişkilerini ortadan kaldırmak ya da reforme etmeyi değil, aksine, sistemin ilkelerine sahip çıkan bir aktörü olmayı zorunlu kılıyor. Sendikalar sınıf sendikacılığından hizmet sendikacılığına oradan da ‘işçiyi satın alma sendikacılığına’ doğru evrilmiş durumda. Sendikal rekabetin çoğu zaman işçiye kazandırma potansiyeli olmakla birlikte, kamu gücünü siyasi iktidar aracılığıyla arkasına alan sendika benzeri yapılar, işçi örgütlenmesinden ve işçiye hak ve menfaat kazandırmaktan çok, var olan örgütlülüğü kırma biçiminde işlev görür hale gelmiştir.

Fişek Enstitüsü Çalışan Çocuklar
Bilim ve Eylem Merkezi Vakfı

**FİŞEK ENSTİTÜSÜ ÇALIŞAN ÇOCUKLAR BİLİM VE
EYLEM MERKEZİ VAKFI**

Telefon: 0 312 429 78 11

Adres: Selanik Cad. 52/4 Kızılay - Ankara

web: www.fisek.org.tr

e-posta: bilgi@fisek.org.tr